

EKONOMİK DALGALANMA

20 Aralık kararları ne getirdi?

Dizginsiz yükselen döviz kurunu düşürme hamlesi

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi 20 Aralık 2021'de toplanarak ekonomik dengeleri altüst eden dövizin yükselişine karşı bir dizi karar aldı. Kararlar Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklandı. "Kur Korumalı TL Mevduatı" sistemine geçildiğinin ilan edilmesinden sonra dolar saatler içinde 18.5400 TL'den 12.3400'e kadar geriledi.

Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip Erdoğan

HABER MERKEZİ

2021 yılına 7.3602 liradan giren dolar kuru 20 Aralık 2021'de 18.5400 seviyelerini görerek tüm ekonomik dengeleri sarstı. TCMB verilerine göre 1 Ekim 2021'de 8.8469 TL olan dolar kuru, 1 Kasım 2021'de 9.5287, 1 Aralık 2021'de 13.3363, 20 Aralık'ta 17.4731 TL'ye yükseldi. 5 Aralık 2021-17 Aralık 2021 tarihleri arasında Merkez Bankası 6 kez piyasaya müdahale etti ama doların ateşini söndüremedi. Dolar 20 Aralık 2021'de 18.5400 TL'yi gördü. Cumhurbaşkanlığı Kabinesi 20 Aralık'ta toplanarak "Kur Korumalı TL Mevduatı" sistemine geçildiğini açıkladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan toplantı sonrası alınan kararları halka sesleniş programında duyurdu, aynı zamanda MB

bankalara döviz satarak kurların hızla geri çekilmesini sağladı. Dolar 12.3400 bantına kadar geriledi. MB, 21 Aralık 2021'de dolar kurunu 13.0226, 22 Aralık 2021'de 12.4535 TL olarak açıkladı.

► "DÜŞÜK FAİZ" EKİBİNDE EŞGÜDÜM SAĞLANDI

"Düşük faiz yüksek kur" politikasını savunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ihracatı bu yolla artırarak cari açığı azaltmayı hedeflediklerini açıkladı. Erdoğan, "Yüksek faizi savunanlarla birlikte yürüyemem" açıklamasının ardından görevden affını isteyen Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın yerine 2 Aralık'ta Nureddin Nebati atandı. Mart ayında görevden alınan Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal'ın yerine Şahap Kavcıoğlu'nun atanmasının ardından

EKONOMİK DALGALANMA

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda yapılan bu değişiklikle de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın faiz konusundaki duruşu doğrultusunda ekonomi yönetiminde eşgüdüm sağlanmış oldu. Nebati'nin iki yardımcısı görevden alınırken kritik görevde bulunan iki bürokrat da görevden alındı.

► 20 ARALIK KARARLARINA NASIL GELİNDİ?

2021'in son faiz kararını açıklayan Merkez Bankası Para politikası Kurulu, 16 Aralık 2021'de 100 baz puanlık indirimle politika faizini yüzde 15'ten yüzde 14'e indirdi. Faizin 100 puan indirilmesiyle MB'nin açıkladığı döviz kurları yükselişini sürdürdü. Merkez Bankası'nın dolar alış kuru 15 Aralık'ta 14.6350, 16 Aralık'ta 15.2118, 17 Aralık'ta 16.3358 liradan işlem gördü. 20 Aralık'ta dolar alış kuru 17.4731 TL'ye yükseldi. Dolar aynı gün 18.5400 TL'yi gördü.

► İKİ RAPOR, İKİ SUNUM

Bu gelişmelerden önce Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın savunduğu tezleri temel alan iki sunum yaşandı. Birincisi "TCMB 18.11.2021 Toplantısı Sonrası Ekonomik Görünüm" raporunda da dile getirildi. Raporun sahibi kendisini "şirket doktoru" olarak tanıtan Şefik Çalışkan, yeni sistemi "Parasının Değerini Düşük Tutan Ülkelere Karşı Yerli Üretimi ve İstihdamı Koruma Modeli" olarak tanıttı. İkinci rapor Kasım 2021 sonunda Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Danışması Cemil Ertem'den geldi. Ertem tarafından hazırlanan "Yeni Ekonomik Model Gerekeçleri ve Getirileri" raporda, "Düşük kur avantajıyla yatırımların artması, ihracatın artırılması ve cari fazlayla dış borca bağımlılığın sonlandırılması amaçlanmaktadır" denildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan bu iki rapor sonrası, "Türkiye Çin modeline geçecek" dedi ama bu görüş çabuk terkedildi. Cumhurbaşkanlığı Ekonomi kurmayları yeni modeli "Üretimi ve istihdamı destekleyen Türkiye modeli" olarak adlandırdı.

► BANKACILAR VE İŞ DÜNYASIYLA KRİTİK ÜÇ TOPLANTI YAPILDI

20 Aralık 2021 öncesi üç kritik toplantı dikkat çekti. 13 Aralık'ta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu ile kamu bankalarının yöneticileriyle İstanbul Üsküdar'daki Vahdettin Köşkü'nde görüştü. Daha sonra Merkez Bankası Başkanı Kavcıoğlu, özel-kamu banka müdürleriyle Ankara'da biraraya geldi. Hazine ve Maliye Bakanı

20 Aralık 2021'de toplanan Cumhurbaşkanlığı kabinesinde alınan kritik kararları açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ülkemizdeki istikrar ve güven iklimini güçlendirecek tüm bu tedbirleri ilgili kurumlarımızla, Meclisimizle birlikte süratle hayata geçireceğiz" dedi.

Nureddin Nebati iş dünyasının temsilcileri ve işadamlarıyla bir toplantı yaptı.

► İŞTE 20 ARALIK KARARLARI

20 Aralık 2021'de toplanan Cumhurbaşkanlığı kabinesinde kritik kararlar alındı. "Ülkemizdeki istikrar ve güven iklimini güçlendirecek tüm bu tedbirleri ilgili kurumlarımızla, Meclisimizle birlikte süratle hayata geçireceğiz" diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan kararlar şöyle:

- Dövizin yükselişin önlemek için "Kur korumalı TL mevduat" sistemi uygulanacak. Mevduat sahibi döviz mevduatını TL'ye çevirecek. Bu işlem parasını yatırdığı günkü ya da saatte açıklanan döviz kuru üzerinden işlem yapılacak. "Kur korumalı TL mevduat" hesabı 3 ay, 6 ay, 12 aylık sürelerle bankada kalacak. Dolayısıyla bundan sonra hiçbir vatandaşımızın kur daha yüksek olacak diye mevduatını Türk Lirasından döviz geçirmesine ihtiyaç kalmayacak. Üstelik bu kazanç stopaj vergisinden de muaf tutulacak. (Açıklama sonrası yapılan düzenlemelere göre mevduat sahibi parasını çekmek istediği tarihte dolar kuru, parayı yatırdığı günden yüksekse aradaki fark mudiye açıklanan dolar kuru üzerinden ödenecek. "Kur korumalı TL mevduat"ına döviz farkı yanında piyasada geçerli yüzde 14 faiz oranının 3 puan üzerinde faiz verilebilecek.) →

EKONOMİK DALGALANMA

- Ayrıca, Türk Lirası varlıklarını yeni bir döviz talebi oluşturmayacak şekilde değerlendirilmesini temin edecek araçları devreye alacağız. Dolayısıyla bundan sonra hiçbir vatandaşımızın kur daha yüksek olacak diye mevduatını Türk Lirasından dövizde geçirmesine ihtiyaç kalmayacak.

- Bir müddem de ihracatçılarımıza var. Döviz kurundaki dalgalanma sebebiyle fiyat vermekte zorlanan ihracatçı firmalarımıza doğrudan Merkez Bankası aracılığıyla ileri vadeli kur rakamı verilecek. Bu işlem sonunda ortaya çıkabilecek kur farkı ise Türk Lirası olarak ihracatçı firmamıza ödenecek.

- Fon büyüklüğü 250 milyar liraya ulaşan bireysel emeklilik sistemimizin cazibesini artırmak için devlet katkısı oranını yüzde 5 daha artırarak yüzde 30'a çıkartıyoruz.

- Hâlihazırda eurobond faiz gelirlerinde stopaj geliri yüzde sıfır iken devlet iç borçlanma senetlerinde bu oran yüzde 10 olarak uygulanmaktadır. Devlet iç borçlanma senetlerine talebi artırmak için buradaki stopajı da yüzde sıfıra indiriyoruz.

- Kurum kazançları üzerindeki vergi yükünü azaltarak uluslararası rekabeti desteklemek ve yatırımı teşvik etmek amacıyla ihracat ve sanayi şirketleri için Kurumlar Vergisinde 1 puanlık indirim planlıyoruz.

- Katma Değer Vergisini, etkinliği, adaleti ve basitleştirmeyi sağlamak amacıyla yeniden düzenliyoruz. Bu adımla amacımız, kayıt dışı ekonomiyi azaltmak, iş ve yatırım ortamını iyileştirmek, ihracatı özendirmek ve firmalarımızın KDV iadesi yoluyla finansmana hızlı erişimini sağlamaktır.

- Kar payı üzerinden yapılan vergilendirme ve bu gelirin beyanı yatırımcılar açısından caydırıcı bir mahiyet arz eder hâle gelmiştir. Bu sıkıntıyı ortadan kaldırmak için şirketler tarafından yapılacak temettü ödemeleri üzerindeki stopajı yüzde 10'a indiriyoruz.

- Yatırım fon ve ortaklıklarının kazançları Kurumlar Vergisinden istisna olmasına karşılık diğer fon ve ortaklıklardan elde edilen kar paylarının iştirak kazançları istisna kapsamı dışındaydı, bu farklılığı da ortadan kaldırıyoruz.

- Kamu iktisadi teşebbüslerinden elde edilen ve bütçeye aktarılan gelir paylarına endeksli kamu borçlanma senetleri çıkartılarak yatırımcıların Türk Lirası bazlı

varlıklara yönelimleri teşvik edilecektir.

- Ülkemizde yastık altında 280 milyar dolar değere sahip 5 bin ton altın bulunduğu bilinmektedir. Bu altınların finansal sisteme dâhil edilerek ekonomiye kazandırılması için piyasa paydaşlarıyla birlikte yeni araçlar geliştirilecektir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı paketin ardından döviz kurlarını düşmeye başladı. Dolar 18.5400 TL'den 12.3400 TL'ye geriledi. 20 Aralık 2021 akşamı Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarının ardından Haber Türk TV'ye çıkan Bankalar Birliği Başkanı ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar, 1 milyar dolarlık mevduatın TL'ye çevrildiğini açıkladı. İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran bu rakamı 1.7 milyar dolar olarak açıkladı. Ekonomistler doların Erdoğan'ın açıklamalarıyla paralel düşüşe geçmesini Merkez Bankası'nın kamu bankaları aracılığıyla piyasaya 7.5-9 milyar dolar sürmesine bağladılar.

► ALTIN HESABINDAN TL MEVDUAT VE KATILIM HESAPLARINA DÖNÜŞÜM NASIL OLACAK?

Merkez Bankası'nın Resmi Gazete'de yayımlanan altın hesaplarından TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi hakkında tebliğine göre, 28 Aralık tarihinde mevcut olan altın hesapları ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesapları, talep edilmesi halinde dönüşüm fiyatı üzerinden TL'ye çevrilerken Merkez Bankası tarafından o gün açıklanan gram altın fiyatı üzerinden satın alınacak ve karşılığı TL, ilgili bankaya aktarılacak.

Mevduat ve katılım bankalarınca açılan altın depo hesapları ile altın cinsinden katılım fonu hesaplarını kapsayan altın

28 Aralık tarihinde mevcut olan altın hesapları ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesapları, talep edilmesi halinde dönüşüm fiyatı üzerinden TL'ye çevrilerken Merkez Bankası tarafından o gün açıklanan gram altın fiyatı üzerinden satın alınacak.

EKONOMİK DALGALANMA

hesaplarının dönüşümünde, Merkez Bankası tarafından günlük olarak açıklanacak olan gram altın fiyatları kullanılacak. Yönetmelikte yapılan tanımlamalarda dönüşüm fiyatı, altın hesaplarında bulunan altının Türk Lirası'na çevrildiği gün, saat 11.00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını; vade sonu fiyatı ise Türk lirası mevduat veya katılma hesabının vadesinde saat 11.00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını ifade ediyor.

▶ ALTIN HESAPLARINA FARKLI VADELER

Yönetmelik hükümlerine göre, TL'ye dönüştürülecek altın hesaplarına 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli TL mevduat veya katılma hesabı açılacak. Bankaların mevduat hesabına uygulayacağı faiz oranı, Merkez Bankası'nca belirlenen bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının altında olamayacak. Bu kapsamdaki katılma hesabına sağlanacak getirinin Merkez Bankası'nın katılım bankaları ile açık piyasa işlemleri kapsamında yaptığı bir hafta vadeli geri satım vaadi ile alım işlemlerinde oluşan maliyetten düşük olması halinde aradaki farkı, katılım bankacılığı esasları çerçevesinde katılım bankası karşılayabilecek. Karşılanmayan kısım için TCMB tarafından ödeme yapılmayacak.

Vade sonunda TL mevduat hesabı sahibine anapara ile faiz, katılma hesabı sahibine ise vade sonundaki katılma hesabı bakiyesi ilgili banka tarafından ödenecek. TL mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması halinde Merkez Bankası'nca fiyat farkına ilişkin ödeme yapılmayacak. Dönüşüm desteğinden bir defa yararlanılabilecek.

▶ MEVDUATTA 200 BİN TL GARANTİ SINIRI

Resmî Gazete'de yayımlanan kararla, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) garantisi üst limiti 150 bin TL'den 200 bin TL'ye çıkarıldı. Karar, 2022 takvim yılı başından geçerli olacak ve gerekli işlemleri yerine getirmek üzere Sigorta ve Risk İzleme Daire Başkanlığı yetkili olacak.

20 ARALIK'TAN ÖNCE KİM, NE DEDİ?

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu: Acil önlem alınmalı

TL'deki değer kaybı ve kurdaki istikrarsızlık sonrası Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu sosyal medyadan yaptığı paylaşımında döviz kurunun geldiği seviye karşısında firmaların endişeli olduğunu açıkladı. Dolar kurunun 17.00 lirayı aştığı 17 Aralık 2021 tarihinde açıklama yapan Hisarcıkıoğlu şunları söyledi: "Piyasalarda yaşanan çalkantı ve döviz kurlarının geldiği seviye bir çok firmamızı endişelendiriyor ve olumsuz etkiliyor. Piyasaların ivedilikle istikrara kavuşmasını sağlayacak acil önlemler alınmasını ve öngörülebilirliğin temin edilmesini bekliyoruz."

TÜSİAD: Tüm ekonomik dengeler bozuldu

Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği'nden (TÜSİAD) yaptığı yazılı açıklamada, "Yeni iktisadi tercihler kapsamında atılan adımların ardından güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşmuştur. Özellikle yurt içinde dövize olan talebin şiddetli ölçüde yükseldiği, bunun tüm ekonomik dengeleri bozduğunu görmekteyiz. İzlenen ekonomi politikası yalnızca iş dünyası için değil, tüm vatandaşlarımız için ekonomik dengeleri bozduğunu görmekteyiz" denildi.

Özilhan: İstikrar olmadan üretim de büyüme de olmaz

Anadolu Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan, Dünya gazetesine yazdığı köşe yazısında, "İstikrar olmadan üretim de büyüme de olmaz. Üretim odaklı ihracatı önceleyen ekonomi modelinin hedeflerine istikrarsız bir ekonomi ile ulaşılamaz. TL'ye güven sağlanmadığı sürece, cari işlemler fazlası da dolarizasyon nedeniyle artan döviz talebini karşılayamaz. TL'deki değer kaybı ve dolarizasyon arasında rezervlerin ve cari fazlanın kıramayaacağı bir kısır döngü meydana gelir. Bu kısır döngüyü kırmamanın ve TL'deki değer kaybını önleyebilmenin tek yolu, üç kuruş birikimini korumaya çalışan dar gelirli vatandaşın, bir hafta sonra ne olacağını kestiremeyen yatırımcıya kadar bütün halkın, bütün piyasa aktörlerinin ekonomi yönetiminin kurlarda istikrarı sağlayabilecek politika araçlarına sahip olunduğuna ikna olmalarıdır" dedi.

İSO Başkanı Bahçivan: Geleceği öngöremiyoruz

İSO Meclis toplantısında konuşan İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, dövizdeki yükseliş nedeniyle Türkiye'de fiyat yokluğuna doğru gidildiğine dikkat çekerek, "Sanayici maliyet hesabı yapamıyor, geleceği öngöremiyor. Bu durum, yakın dönemde bazı ürünlerin üretiminde ciddi sıkıntılara yol açabilecek gibi görünüyor" dedi.

GSO Başkanı Ünverdi: İstikrar tesis edilmeli

Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Adnan Ünverdi, İSO Meclis toplantısında yaptığı konuşmada, "Türkiye ekonomisinde faiz, kur ve enflasyon üçgeninde sıkışma var. Bunun aşılması gerekiyor. Kur baskısı karşısında büyük güçlükler yaşıyoruz, fiyatlandırma yapamıyoruz. Sanayimizin sürdürülebilirliği için kur, faiz ve enflasyon dengesiyle birlikte, öngörülebilirlik, istikrar ve güven ortamını ivedilikle tesis etmek zorundayız" dedi.

TÜRKONFED: Kurumların bağımsızlığı şart

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu'ndan yapılan açıklamada, "Ekonomi yönetimi anlayışında değişikliğe ihtiyacımız var. Demokratik reformların gerçekleşmesiyle istikrar sağlanacaktır. Kurumların bağımsızlığını yeniden tesis ederek öngörülebilir bir ekonomi politikasının hayata geçirilmesini talep ediyoruz" denildi.

MÜSİAD: Düşük faiz, yüksek kuru destekliyoruz

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Başkanı Mahmut Asmalı, "Türkiye ekonomisi makas değiştiriyor. Geçmiş döneme nazaran düşük faiz, yüksek kur, çokça üretim ve ihracat, sıfır cari açık gibi bir hedef var. MÜSİAD olarak destekliyoruz. Bizim için önemli olan kurun oynak olmaması. Kurun yıl sonu için 8.5-9 TL bandında olması mantıklı.

20 ARALIK'TAN SONRA KİM, NE DEDİ?

Hisarcıkloğlu: Reel sektör paketi olumlu karşıladı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ilan ettiği ekonomik önlem paketinin reel sektör tarafından çok olumlu karşılandığını söyledi. Hisarcıkloğlu, "Döviz kurlarındaki aşırıya kaçan, olağan dışı yükselişlerin önüne geçilmiştir. Mali piyasalarda istikrar artmıştır. Türk lirasına güveni tesis eden ve istikrarı güçlendiren adımları gayet olumlu buluyor ve destekliyoruz." dedi.

Bahçıvan: Yeni süreci iyi değerlendirmeliyiz

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (ISO) Erdal Bahçıvan, kur korumalı TL mevduat ve ihracatçılara Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın ihracatçılara ileri vadeli kur imkanını değerlendirdi. Bahçıvan, "Bu hafta başlayan yeni süreci hep birlikte ortak akıl ve istişare yoluyla iyi değerlendirmemiz gerektiğine inanıyorum" dedi.

İTO Başkanı Avdagiç: İyi değerlendirmeliyiz

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, 2022'de cari açığın gündemden çıkarılmasıyla Türkiye'nin hem ekonomik hem de siyasi olarak çok daha iyi bir seviyeye taşınacağı inancını dile getirdi. Avdagiç, "Önümüzde daha fazla yatırım ve daha fazla üretim için eşsiz bir yol açıldı. Bunu iyi değerlendirmeliyiz" diye konuştu.

MÜSİAD: Cari fazla veren yapıya kavuşacağız

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Başkanı Mahmut Asmalı, "Halihazırda küresel düzlemde bütün ülkelerin başlıca sorunu olan enflasyon ise 2022'de öncelikli gündem maddemiz olacaktır. Aynı zamanda 2022 yılı ve sonrasında Türkiye ekonomisinde döviz girdi sorununun büyük oranda aşılabacağına ve kalıcı bir şekilde cari fazla veren bir yapıya kavuşacağımıza olan inancımız tamdır."

ASO: Kur garantili mevduat etkili bir adım

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir, "Kur garantili mevduat uygulaması yeni bir araç. Etkili bir adım. Sistemin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için en önemli unsur güven. 2022 yılında biz sanayicilerin üretim yapma kabiliyetini azaltacak en önemli iki unsur; yüksek maliyetler ve enflasyon olacaktır. 2022 yılında umudumuz; kur seviyesinin aşağıya gelmesi ile enflasyon seviyesinin düştüğü, üretim gücümüzün önündeki engellerin kalktığı, ülkemizin sanayinin gücüyle büyümeye devam ettiği, dışa bağımlılığın azaldığı, mutlu ve müreffeh bir ülke olacaktır." dedi.

Elazığ TSO Başkanı Asilhan Aslan: İş dünyası normalleşmeye başladı

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Asilhan Aslan, "Bu dönemde atılan bu adımlar çok değerli olmuştur. İstikrar ve öngörülebilirlik ile yatırım, üretim, istihdam ve ihracat hedefine iş dünyasının daha fazla odaklanacağına inanıyoruz. Rekabetçi piyasa koşullarının sağlanabilmesi için, süreçlerin iyileştirilerek sürdürülebilir kılınması, desteklenmesi ve ısrarcı olunması öncelikli beklentidir. Atılan bu adımlarla birlikte görüyoruz ki öngörülebilirliğin tesis edilmesi ile birlikte firmalarımız maliyetlerini yapıp fiyatlandırma yapabilmeye başladılar. İş dünyasının yeniden normalleşmeye başladığını görüyoruz" diye konuştu.

Askon Başkanı Orhan Aydın: Milli kalkınmaya destek olalım

Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Başkanı Orhan Aydın, "Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamış olduğu yeni ekonomik yaklaşımlar iş dünyası ve toplum tarafından ziyadesiyle olumlu karşılanmış ve Türk Lirası hızlı bir yükselişle yeniden ivme kazanmıştır. Ortak hareketle Türk Lirası'na vereceğimiz güçlü destek yarın ülkemizin faydasına olacak ve topyekün bir kalkınmanın hızlanmasını sağlayacaktır. TL'nin yeni ekonomi modelinde ihracatın temel para birimi olma yolundaki güçlü adımlarını da hep birlikte izliyoruz. Türk Lirası merkezli bir ticari anlayışı benimseyerek döviz yerine Türk Lirası ile atacağımız her adım ticaretimizi, ülkemizi ve ekonomimizi kalkındırmanın temelini oluşturacaktır. Sizleri milli kalkınmaya destek olmaya davet ediyorum" dedi.

HABER

İSO Türkiye İmalat PMI Aralık 2021'de 52.1 oldu

Ekonominin büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), aralıkta kritik eşik değer 50,0'nin üzerinde kaldı ve hafif bir artışla 52.1 seviyesinde gerçekleşti. Böylece sektörün durumu son yedi ay boyunca iyileşme gösterdi. Faaliyet koşullarındaki iyileşme etkili unsurlardan biri istihdam artışının devam etmesi oldu. İstihdam, kapasite genişletmeye yönelik çabalardan kaynaklı olarak ağırdan bu yana en yüksek hızda arttı.

► GİRDİLERDE SERT YÜKSELİŞ

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI aralık verilerine göre, maliyet baskıları aralıkta yüksek düzeyde seyredirken 10 sektörün altısında girdi fiyatları altı yıllık veri geçişinin en sert artışını kaydetti. Satış fiyatları da yılı keskin artışlarla kapattı. En hızlı yükseliş metalik olmayan mineral ürünler sektöründe yaşandı. Mayıs 2020'den beri ilk kez sektörlerin tümünde yeni siparişler azalma kaydetti. Yeni ihracat siparişleri ise 10 sektörün yedisinde büyüme kaydetti. İstihdam da genel olarak artmaya devam etti. Çalışan sayılarını artıran sektör sayısı aralıkta yediye çıkarken, en yüksek oranda yeni istihdam yaratan sektörler kimyasal, plastik ve kauçuk ile ana metal sanayi oldu.

► SİPARİŞLER ÜST ÜSTE ÜÇÜNCÜ AY YAVAŞLAMA KAYDetti

Öte yandan güçlü enflasyonist baskıların faaliyetler üzerindeki olumsuz etkilerine bağlı olarak anketin diğer endekslerinde daha olumsuz bir tablo ortaya çıktı. Girdi maliyetleri, 2005 yılının ortalarında başlayan anket tarihinin en yüksek artışını kaydetti ve enflasyon oranı Eylül 2018'de gerçekleşen bir önceki rekor düzeyinde üzerine çıktı. Firmalar, maliyet yüklerini artıran başlıca faktörün Türk lirasındaki değer kaybı olduğunu belirtti. Buna karşılık, imalatçılar satış fiyatlarını da rekor hızda artırdı. Fiyat artışlarının birçok müşteriyi caydırması sonucu toplam yeni siparişler üst üste üçüncü ay yavaşlama kaydetti. Bu durum, uluslararası talepteki iyileşmeye bağlı olarak artmaya devam eden yeni ihracat siparişlerine rağmen gerçekleşti.

► ÜRETİM ARALIKTA DÜŞÜŞ GÖSTERDİ

Kasım ayındaki ılımlı artışın ardından üretim aralıkta düşüş gösterdi. Fiyat baskıları, üretimde de yavaşlamaya yol açan faktörler arasında yer aldı. Firmalar maliyetleri kontrol altına almak ve talepteki ivme kaybına uyum sağlamak amacıyla satın alma faaliyetlerini yavaşlatırken aynı zamanda hem girdi hem de nihai ürün stoklarını azalttı. Girdi temininde yaşanan zorluklar yaygın bir şekilde devam ederken tedarikçilerin teslimat süreleri anket geçişinin ikinci en yüksek oranında arttı. Anket katılımcılarına göre, bazı örneklerde fiyat dalgalanmalarının da etkisiyle- ham madde temininde yaşanan zorlukların yanı sıra nakliye sıkıntıları ve yurt dışından mal temininde karşılaşılan sorunlar da gecikmelerde rol oynadı.

► **YENİ SİPARİŞLER YAVAŞLADI**
İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI aralık verileri, Türk lirasındaki değer kaybının enflasyonist baskıları artırması nedeniyle firmaların 2021 yılının sonunda ciddi maliyet artışları ile karşı karşıya kaldığına işaret etti. Fiyatlardaki yükseliş müşterilerin yeni sipariş vermektan vazgeçmesine yol açtı ve anket kapsamında takip edilen 10 sektörün tamamında yeni siparişler yavaşladı. Son anketin öne çıkan olumlu gelişmesi, sektörlerin çoğunluğunda istihdam artışının devam etmesi oldu.

Maliyet baskıları aralıkta yüksek düzeyde seyredirken 10 sektörün altısında girdi fiyatları altı yıllık veri geçişinin en sert artışını kaydetti. Özellikle metalik olmayan mineral ürünler, tekstil ürünleri, kara ve deniz taşıtları kategorilerinde maliyet yükleri güçlü artışlar gösterdi. Bunun sonucunda satış fiyatları da yılı keskin artışlarla kapattı. En hızlı yükseliş metalik olmayan mineral ürünler sektöründe yaşandı. Ana metal sanayi ile ağaç ve kağıt ürünleri sektörlerinde de rekor artışlar kaydedildi. Fiyatlardaki keskin artışlar, firmaların yeni sipariş almalarını da zorlaştırdı. Mayıs 2020'den beri ilk kez sektörlerin tümünde yeni siparişler azalma kaydetti. En hızlı düşüş, makine ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti. Yeni ihracat siparişleri ise yılın son ayında daha olumlu bir tablo çizdi ve takip edilen 10 sektörün yedisinde büyüme kaydetti. Aralıkta ana metaller, kimyasal-plastik- kauçuk ve metalik olmayan mineral ürünler olmak üzere sadece üç sektörün üretiminde artış gözlemlendi. En belirgin yavaşlama, altı aylık büyüme döneminin sona erdiği giyim ve deri ürünleri sektöründe gerçekleşti.

► **ÜÇ SEKTÖRDE ÜRETİM ARTTI**
Tedarik zincirlerinde yaşanan ciddi aksamalar, faaliyetleri olumsuz etkilemeye devam etti. Tedarikçilerin teslimat süreleri tüm sektörlerde keskin artış gösterdi ve kasım ayına göre daha uzun süreli gecikmeler yaşandı. Teslimat sürelerindeki en belirgin artışlar makine ve metal ürünleri ile elektrikli ve elektronik ürünler sektörlerinde gerçekleşti. Firmaların yıl sonunda karşılaştığı zorluklara rağmen istihdam genel olarak artmaya devam etti. Çalışan sayılarını artıran sektör sayısı kasımda altı iken aralıkta yediye çıktı. En yüksek oranda yeni istihdam yaratan sektörler kimyasal, plastik ve kauçuk ile ana metal sanayi oldu.